

Jaargang 3,
nummer 3,
September
2023

Groen Natuurlijk

Van de Redactie

De Nieuwsbrief verschijnt vier keer per jaar:

maart, juni, september en december

Redactie Nieuwsbrief:

Joop Kamperman

Wim Baan

Redactieadres:

Karel Doormanstraat 52

7461 ET Rijssen

tel. 0548-654909

email: ivn.rijssenenter@gmail.com

Bestuur IVN Rijssen - Enter:

Voorzitter: Wim Baan

Secretaris: Joop Kamperman

Penningmeester: Henk Ligterink

Leden:

Educatie: Wim van Wingerden

Lid: Wim Klein Nagelvoort

Ledenadministratie:

Joop Kamperman,

emailadres: ivn.rijssenenter@gmail.com

Het lidmaatschap van IVN Rijssen - Enter bedraagt per jaar: € 25,-

Donateurs betalen € 15,- (minimaal).

Rabobank: **NL50 RABO 0138 1887 50** tnv IVN Rijssen - Enter

Waar staat het IVN voor?

- Het IVN wil bijdragen aan een duurzame samenleving door mensen te betrekken bij natuur, milieu en landschap.
- Wij concentreren ons op de verhoging van de kwaliteit en de kwantiteit van de natuur.
- Het middel om dat te bereiken is natuureducatie en duurzaamheid.
- Hiervoor wordt samengewerkt binnen een landelijk netwerk van vrijwilligers en beroepskrachten.

Overlijden Kees Wolffenbattel

Na een kort ziekbed is geheel onverwachts overleden ons bestuurslid Kees Wolffenbattel. Kees was slechts een paar weken ziek en is op 28 mei 2023, op 79-jarige leeftijd overleden.

Bij elke vereniging kennen we vrijwilligers, soms hele goede vrijwilligers, maar soms vrijwilligers van de buitencategorie.

Bij die laatste hoorde Kees.

Naast het feit dat hij bestuurslid was, was hij ook lid en coördinator van de Hoogstambrigade, coördinator bij het Wereldtjpad, lid van de Paddentrekgroep, lid van de nestkastenwerkgroep, van de bos- en heidegroep, vrijwilliger bij 'n Witten en misschien ben ik er nog wel een vergeten.

Voor zijn overlijden had Kees aangegeven dat zijn grootste wens was om nog een keer een bezoek te brengen aan het bankje van Frans Lentelink, oud-voorzitter van het IVN, op de Borkeld.

Iom Arie Peters van Staatsbosbeheer werd er een berijdbare route gezocht om Kees te vervoeren naar deze plek.

En dat lukte. Op dinsdag 16 mei werd Kees, en ook zijn echtgenote Anneke, thuis opgehaald in een terreinauto van Staatsbosbeheer en via een mooie route over de Borkeld werd er een bezoek gebracht aan het bankje.

Op zijn verzoek waren ook Truus Lentelink en Eef Roelofs, beide goede kennissen van Kees, aanwezig.

Kees, maar ook Anneke hebben genoten van dit bezoek.

We wensen Anneke, de kinderen en kleinkinderen heel veel sterkte toe met dit grote verlies.

Wij als IVN gaan hem zeker missen.....

Van de voorzitter

Vaak treft u in de nieuwsbrief foto's aan, die meestal gemaakt zijn door een bestuurslid of een lid van een werkgroep.

Wat zou het mooi zijn als u als IVN-lid ook eens een foto naar het secretariaat stuurt, met het liefst daarbij een kort verhaaltje waarover de foto gaat.

Zo kunnen we als IVN-leden zien wat u allemaal meemaakt in uw vrije tijd.

u kunt de foto + verhaal sturen naar het secretariaat, ivn.rijssenenter@gmail.com

De foto + verhaal wordt dan in de eerstvolgende nieuwsbrief geplaatst.

Zoals bij voorbeeld deze foto:

We fietsten tijdens onze vakantie in het Drents-Friese Wold, en waren even bang dat we verdwaald waren in de buurt van Jubbega, gezien het bord.

Ook zal er vanaf dit nummer van de nieuwsbrief een fietsroute worden gepubliceerd.

Ik ben zelf een liefhebber van fietsen en via de site <https://www.fietsknoop.nl/planner> kun je zelf de mooiste fietsroutes samenstellen.

Voordeel van deze site is dat je zowel het kaartje als de knooppunten kunt uitprinten.

Deze kun je dan op je stuur bevestigen, in mijn geval in een stuurtas, zodat je goed overzicht hebt op de route.

Ik ben benieuwd naar uw inzending.

Wim Baan

Subsidie regentonnen,

Als IVN hebben we een brief gestuurd aan B&W en de gemeenteraad met het verzoek om subsidie toe te kennen bij de aanschaf van een regenton.

Buurgemeentes zoals Hellendoorn, Hof van Twente, Wierden en Almelo kennen al zo'n regeling. Hier wordt aan de inwoner van deze gemeentes bij de aanschaf van een regenton een subsidie toegekend van max 50 % van de aanschafprijs.

Op 15 juni verscheen onderstaand artikel in de Tubantia, dus dit was het moment voor ons om B&W en de Gemeenteraad aan te schrijven:

Geld voor clubs

Ook de sportclubs en muziekverenigingen worden gesteund. Ruim 400.000 euro wordt dit jaar extra opzij gezet als tegemoetkoming in de energiekosten. Verder komt er meer geld voor een lokaal fonds voor verduurzaming van accommodaties.

Bovendien is er meer geld voor inwoners die willen verduurzamen. Zo wil het college het verduurzamen van woningen stimuleren en trekt daar dit jaar 100.000 euro meer voor uit. Voorts komt er 100.000 euro extra voor een lokaal isolatieprogramma. Ook worden de duurzaamheidsleningen voor inwoners en ondernemers verruimd.

We houden u op de hoogte.....

Snoeien heg rondom 'n Witten

Zoals gebruikelijk wordt op de 1^e zaterdag van de maand juli de heg rondom de Informatieboerderij 'n Witten gesnoeid. Maar omdat veel vrijwilligers betrokken zijn bij de triathlon, die ook op de dag plaats vond, hebben we de snoeiwerkzaamheden 1 week opgeschoven en wel naar de 8^e juli.

Dat hebben we geweten.

Het was bloedheet, boven de 30 graden, maar dat weerhield een groep vrijwilligers er niet van om mee te helpen. We zijn dan ook erg blij met de inzet van deze vrijwilligers. Waarvoor dank.

Boomdeeldag 2022 (Foto: Cynthia Hasenbos).

Groen voor inwoners van gemeente Rijssen-Holten

De Boomdeeldagen komen er weer aan. Dat betekent dat inwoners van de gemeente Rijssen-Holten bomen en plantmateriaal kunnen aanvragen voor slechts een deel van de kostprijs.

RIJSSEN-HOLTEN – De provincie Overijssel, Landschap Overijssel en de deelnemende gemeenten delen komende winter bomen en bosplantsoenplanten uit tegen een vergoeding van 25 procent van de totale kosten. De rest betalen de provincie en gemeenten. De actie geldt voor iedereen

die woont in het buitengebied, met een plek voor bomen en/of bosplantsoen in een klein landschapselement of op het erf. Hiermee wordt de lokale biodiversiteit en landschapsstructuur versterkt. Inwoners van de gemeente Rijssen-Holten die daaraan voldoen kunnen tot met 30 juli online

plantmateriaal aanvragen. Het gaat om meerdere inheemse bomen of bosplantsoenplanten waarbij de eigenaar voor maximaal 1.000 euro aan plantmateriaal mag bestellen. Deelnemers kunnen het plantmateriaal ophalen tijdens de Boomdeeldagen op 18 november, 16 december en 20 januari 2024.

Aanmelden kan tot en met 30 juli op de website

 iedereeneenboom.nl

Nachtzwaluwenexcursie

Met een kleine groep deelnemers vertrokken we op 12 juli om 21.00 uur naar het gebied van de Nachtzwaluw op de Borkeld.

Aangekomen op de plek waar deze mysterieuze vogel al jaren zijn verblijf heeft, was het even zoeken op welke tak hij lag.

Maar na een poosje zagen we hem liggen. Gelukkig had Albert zijn telescoop bij zich en konden we de vogel prachtig bekijken. Hij bleef rustig op zijn tak liggen, vertrouwend op zijn camouflage.

Daar waar een gewone vogel altijd dwars op een tak zit, ligt de Nachtzwaluw altijd in het verlengde op een tak. Daardoor is hij vaak nauwelijks te zien.

Maar door de telescoop konden we toch een mooie foto maken.

Daarna verplaatsten we ons naar de "stenen tafel" om daar te gaan kijken wanneer ze zouden gaan vliegen, maar vooral horen. De Nachtzwaluw maakt een heel typisch ratelend geluid.

Het vliegen is ook een beetje vreemd, net of de vogel dronken is. Hij zwabbert van links naar rechts, jagend op insecten. Ons geduld werd beloond en na het vele horen hebben we ze dan ook zien vliegen.

Al met al een zeer geslaagde avond, en zo rond 23.00 uur vertrokken we weer naar de parkeerplaats.

Jeugdgroep IVN Rijssen-Enter

Het IVN start miv 2 sep 2023 een natuurclub voor de jeugd van 7 jaar en ouder.

Wanneer: Elke 1^e zaterdag van de maand (m.u.v juli en augustus ivm zomervakantie)

We hebben nog geen goede naam voor deze natuurclub maar schrijven een wedstrijd uit tijdens de promotie van de eerste activiteit.

Winnaar krijgt een leuke IVN prijs.

Leuk om te Doen ! Doe je mee ?

Datum (zaterdag)	Locatie	
2 september	Boerderieje	T-shirt bedrukken met plantenmateriaal
7 oktober		
4 november		
2 december		
6 januari		
3 februari		
2 maart		
6 april		
4 mei		
1 juni	Wierden	<u>Slootjesdag</u>

Mogelijke andere activiteiten:

zwerfafval	fotowedstrijd	Kunst van zwerfafval
paddenstoelen	dromenvanger	uilenballen
herfst knutselen	praat/krachtstok	hut bouwen
<u>bushcraft vuur</u>	<u>happy stones</u>	kriebelbeestjes
<u>bos/heidegroep</u>	<u>geocache</u>	boswachter
nestkasten	regenstok	
<u>gaddentrek</u>	dromenvanger	
weidevogels	sterrenwacht	
schaapherder	lampion met plantenmateriaal	

Vlinders in de tuin

De zomer is DE periode voor vlinders in je tuin.

Maar, wil je vlinders, dan zul je planten in je tuin moeten hebben waar vlinders dol op zijn.

Een soorten zijn: Ijzerhard, Kattenkruid, Lavendel, Vlinderstruik (uiteraard), Hemelsleutel, Zonnehoed, Kogeldistel, om er maar een paar te noemen.

Meer info vind je hier: <https://www.vlinderstichting.nl/vlinders/tuinieren-voor-vlinders/vlinderplanten/>

Je zou dan zomaar onderstaande soorten kunnen aantreffen:

Atalanta

Dagpauwoog

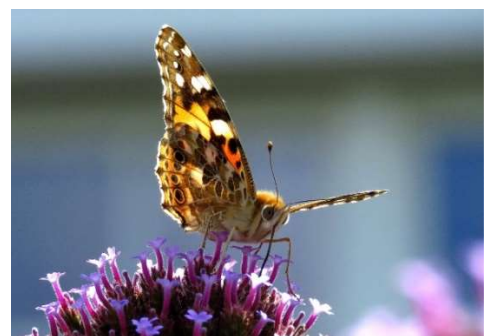
Gehakkelde Aurelia

Geaderd Witje

Grote Vos

Distelvlinder

Libellen en Juffers

We zien ze vaak langs de slootkant en op de heide vliegen Libellen en Juffers.

Maar wat is nu een Libel en wat is een Juffer?

Dat zit hem in de zithouding.

Het voornaamste verschil is dat een Juffer zijn vleugels dichtgeklapt op de rug heeft, als hij ergens op een takje of op een rietstengel zit. Een libel heeft juist zijn vleugels openstaan wanneer hij zit.

Onderstaand wat voorbeelden van Libellen en Juffers:

Voorbeelden Libellen:

Rode heidelibel

Paardenbijter

Viervlek

Blauwe Glazenmaker

Voorbeelden Juffers:

Weidebeekjuffer

Watersnuffel

Overesch ecologische landbouw

Als vrijwilliger Staatsbosbeheer hadden wij een vrijwilligersdag op de boerderij van de familie Overesch, Hondemotsweg 40 te Raalte.

Diepe bewondering :

De uitleg over hun bedrijfsvoering sprak mij enorm aan. Toch heel bijzonder dat een boer in 1994 al uit eigen visie is overgestapt op biologische bedrijfsvoering. Met een bloeiende boerderij als resultaat. Lees zelf maar verder of kijk op hun website overesch.nl

De geschiedenis:

De geschiedenis van de familie Overesch dateert al van een paar eeuwen terug. De familie boert al een paar eeuwen op de huidige locatie aan de Hondemotsweg. Antony Overesch startte in 1798 zijn landbouwbedrijf aan de overkant van de weg. De dieren stonden toen in dienst van de akkerbouw, omdat er mest nodig was voor de gewasgroei. Daarna volgden Jacob, onze opa Jans en onze vader Dieks die er een gemengd bedrijf voerden met koeien en varkens, waarbij de akkers en weilanden ten dienste stonden van de dieren.

Jan Overesch:

In 1973 nam Jan Overesch het bedrijf over van zijn broer. In 1988 is de gemengde bedrijfsvoering met koeien en varkens veranderd naar alleen varkens en akkerbouw. In 1994 is Overesch met de akkers overgegaan van de gangbare productie methode naar de biologische manier van produceren. In 2002 volgde dan ook de logische stap om ook met de varkens over te gaan naar het biologisch systeem. De voorbereiding van deze stap is in 2002 gestart en in november 2003 was de verbouwing gereed. Na de omschakeling naar biologische manier van produceren kwam het gemengde karakter terug. Op de akkers teelt Overesch het voer en de mest van de dieren gaat weer naar de akkers. Bij Overesch is er een gesloten bedrijfsvoering.

Onze visie:

Boeren in harmonie met de natuur. Dat is ons credo. In 1994 zijn we van de gangbare productie methode met onze akkers overgegaan naar de biologische manier van produceren. We zagen de vruchtbaarheid van onze grond zienderogen achteruit gaan en werden steeds meer afhankelijk van het gif van bestrijdingsmiddelen en van genetische manipulatie (Gentech). Ook de enorme macht die een handvol multinationals in de landbouw en voeding heeft, bracht ons aan het denken. Dit is niet de wijze hoe wij willen boeren. Overesch staat voor ecologische landbouw. Wij boeren graag met meer aandacht voor onze dieren, de natuur, het milieu en dus ook voor de mens. Wij hechten enorm veel waarde aan dierenwelzijn en hebben in 2002 de logische stap genomen om ook met onze varkens over te gaan naar het biologisch systeem.

Ons gemengd bedrijf bestaat uit een varkenshouderij met daarnaast akkerbouw en groententeelt. Onze dieren en gewassen hebben meer vrijheid en krijgen verschillende groenten. Ieder jaar schuiven die een akker door. En onze varkens kunnen naar hartenlust genieten van onze beroemde modderpoel en liggen prinsheerlijk op uw komst te wachten in de skybox. Wanneer kom jij een keer kijken?

Boerderijschool:

Wij vinden het belangrijk dat basisschoolkinderen iets van ecologische landbouw meekrijgen. Daarom hebben we niet lang na hoeven denken toen Duurzaam Heino een aantal jaar geleden bij ons kwam met het idee om een boerderijschool te starten. Inmiddels is de schooltuin een begrip in de omgeving en komen leerlingen van groep 6 van De Gouden Emmer al een aantal jaar trouw met hun leerkrachten en vrijwilligers elke donderdag vanaf maart op bezoek op onze biologische boerderij. Het mooie is dat iedere leerling een eigen stukje tuin op de akker heeft en daar diverse groenten en aardappelen teelt.

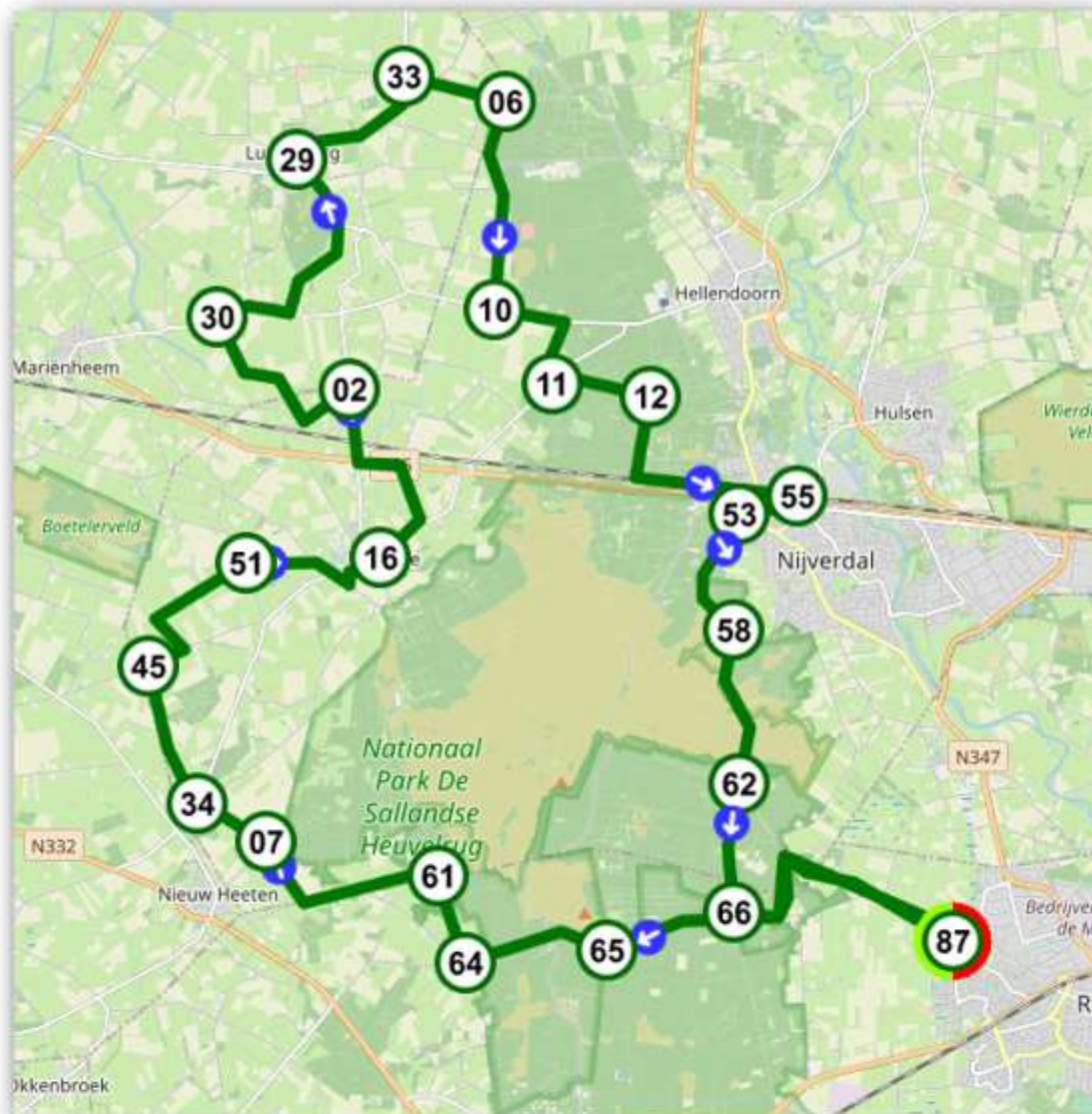

Op deze manier leren de leerlingen waar hun eten vandaan komt en leren ze de biologische teeltmethodes zoals bemesten, schoffelen, zaaien en planten. Ook ontdekken de leerlingen de samenhang tussen natuur en teelt.

Natuurlijk zorgen wij (Overesch) ook voor de nodige afwisseling door ook creatief en educatief met ze bezig te zijn. De leerlingen mogen ook een heuse vogelverschrikker maken en ze krijgen informatie over natuur, veiligheid en landbouwverkeer.

Joop Kamperman

Fietsroute Nieuw Heeten-Luttenberg-Nijverdal (52 km)

Start	87	4.0 km	66	1.7 km	65	2.0 km	64	1.2 km	61	2.9 km	07	1.0 km	34
1.9 km	45	2.4 km	51	2.2 km	16	3.3 km	02	2.9 km	30	3.5 km	29	2.0 km	33
1.4 km	06	2.9 km	10	2.0 km	11	1.3 km	12	3.2 km	55	1.2 km	53	1.9 km	58
2.2 km	62	1.7 km	66	4.0 km	87	Totaal 52.8 km							

Het IVN Clean-Team

Sinds enige maanden hebben we als afdeling een eigen Clean-Team.

Maar wat is nu eigenlijk een Clean-Team.

Een paar maanden geleden zag ik in Waalwijk een oudere dame lopen met een trolley en een grijper. Ze was op haar dooie gemak bezig met het verzamelen van zwerfvuil en ze had het gemak van de trolley dat ze niet hoefde te tillen.

Het leuk ons daarom een goed idee om ook zoiets op te richten bij onze afdeling.

Inmiddels hebben we als 13 deelnemers in ons "Clean-Team".

Hoe werkt het?

Als aangemelde vrijwilliger bij het IVN Clean-team krijg je een:

- Geel IVN hesje
- Grijper
- Trolley

Je gaat in je eigen buurt wandelen en onderweg pik je zwerfafval op.

Je bepaalt zelf wanneer je op pad gaat.

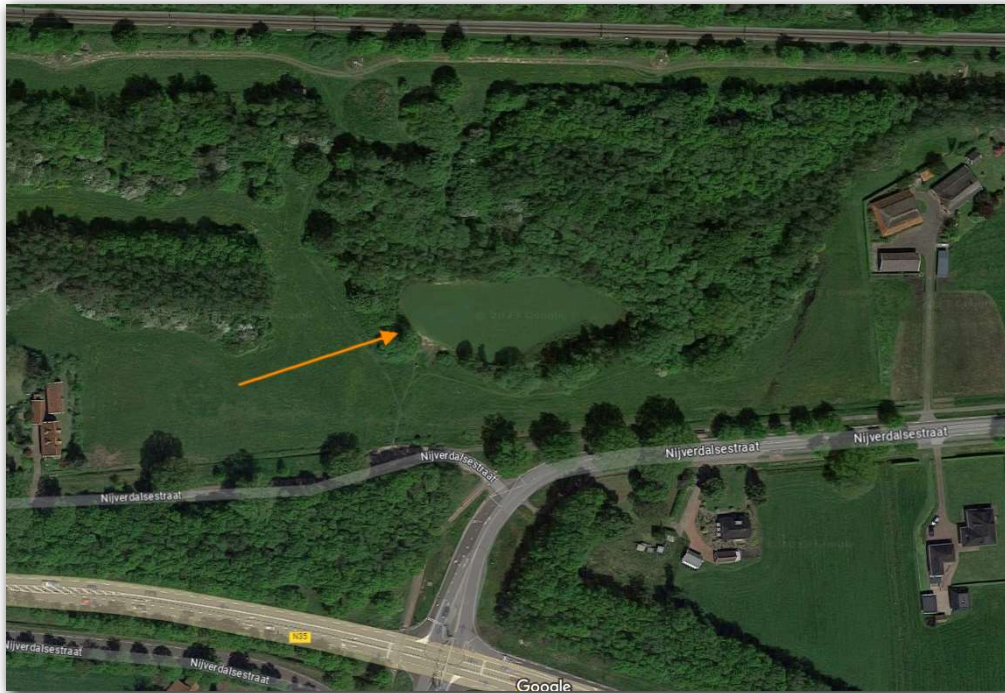
Als vrijwilliger van de IVN ben je verzekerd via IVN en de gemeente.

Via de App "Helemaal Groen" kun je bijhouden wanneer je op pad bent geweest en welke route je hebt gelopen. Lees ook: [IVN Clean Team van start](#)

Aanmelden via: ivn.rijssenenter@gmail.com of via WhatsApp: 06-37332901
Joop Kamperman

Jeugdactiviteit: Sloopjesdag op zaterdag 10 juni

Op een mooie zaterdag in juni was het weer zover; de jaarlijkse slootjesdagen en ook het IVN Rijssen-Enter deed mee. Ruim 40 kinderen in de basisschoolleeftijd kwamen naar een prachtige locatie om samen lekker een poos in en om het water jacht te maken op waterdiertjes. En opnieuw was het een groot succes!

De locatie betrof een prachtig gelegen kikkerpoel op het terrein van Vitens in Wierden, op een klein kwartiertje rijden vanaf Rijssen. Met toestemming van terrein beheerder Vitens is er afgelopen voorjaar door heel wat schoolklassen met schepnetjes gevist in de poel. Naast de kikkerpoel zelf is het terrein rijkelijk voorzien van singels, bosschage en een heuse vleermuisbunker. Wierdenaren laten er hun hond uit maar verder is het een rustige, mooie plek waar vooral vogels en insecten het rijk alleen hebben.

Gewapend met schepnet, loeppotje en zoekkaarten gingen de kinderen met hun ouders (opa/oma) op jacht naar de dieren die in het water leven. Het enthousiasme bij de eerste vangst is een prachtige ervaring en er ging met regelmaat een gejuich op! Maar wat werd er dan zoal gevangen? Het begint eigenlijk altijd met een schaatsenrijdertje; die zitten mooi bovenop het water en zijn goed zichtbaar.

Dieper in de laag op de bodem vonden we larves van salamander, libelle en haften. Maar de echt mooie vangsten zijn dan toch wel de waterschorpioen (google maar eens, dit supergave waterinsect heeft een serieuze ademhalingsbuis aan zijn kont!), een mooi watersalamander vrouwtje en 3 mooie groene kikkers. Ondanks dat enkele dappere kinderen de kikker een kus gaven, werd het helaas geen prins!

Met het schepnet werden ook enkele tientallen zonnebaarsjes uit de poel gehaald. Op zich een prachtig visje met mooie kleuren en als ze volwassen zijn ook met een mooie 'zonnevlek' op het kieuwdeksel. Maar helaas noem je dit een invasieve exoot.....een ongewenste soort die hier niet thuis hoort. De zonnebaars komt uit Noord Amerika en mag in Europa niet meer gehouden, vervoerd of verhandeld worden. Het is een echte roofvis die zonder onderscheid larfjes en eitjes van vis en insect opvreet en zich razendsnel in grote aantallen voortplant. Bestrijden is vrijwel onmogelijk, alleen het uitzetten van de snoek wil helpen met het onder controle houden van deze plaag.

En met dit soort verhalen en uitleg gingen de kinderen niet alleen een ervaring rijker naar huis, de vergrote kennis zorgde ongetwijfeld voor enthousiaste verhalen. Slootjesvissen is prachtig, daar waren alle aanwezigen het weer over eens. Met dank aan Vitens voor gebruik van de kikkerpoel en aan de vrijwilligers van het IVN hebben we er een prachtige ochtend van gemaakt.

Een paar gevangen soorten:

Salamander, vrouwtje

Groene kikker

Zonnebaars

Haftenlarve

Parende Schaatsenrijders

Waterschorpioen

Babykikker 15
Salamander larve 20
Salamander vrouwtje 1
Groene kikker 3
Zonnebaars 50
Libellelarve 4
Haftenlarve 2
Schaatsenrijder 12
Waterschorpioen 6

Komende activiteiten:

Zoals je ook op onze site kunt lezen, hebben we dit jaar nog een 2-tal activiteiten.

Op zaterdag .. oktober is er de jaarlijkse Paddenstoelenexcursie.

Olv een deskundige gids wordt er een bezoek gebracht aan de Borkeld.

Op zaterdagavond, de 28^e oktober is weer de jaarlijkse Nacht van de Nacht.

Hieraan doen wij als afdeling uiteraard weer aan mee.

Voor verdere details zie onze website: <https://www.ivn.nl/afdeling/rijssen-eter/natuuractiviteiten/nacht-van-de-nacht-2023/>